

Cancerrehabilitering

Sofie Grinneback, Utvecklingsledare RCC Väst

Jesper Poucette, Regional processägare för cancerrehabilitering

Agenda

- Cancerrehabilitering – vad, vem, när och varför?
- Nytt nationellt vårdprogram
- Strukturerad bedömning
- Regionalt cancercentrum Väst och cancerrehabilitering
- Utbildningstips

Om cancerrehabilitering?

2024-04-27

Namn | Sammanhang

Region Halland

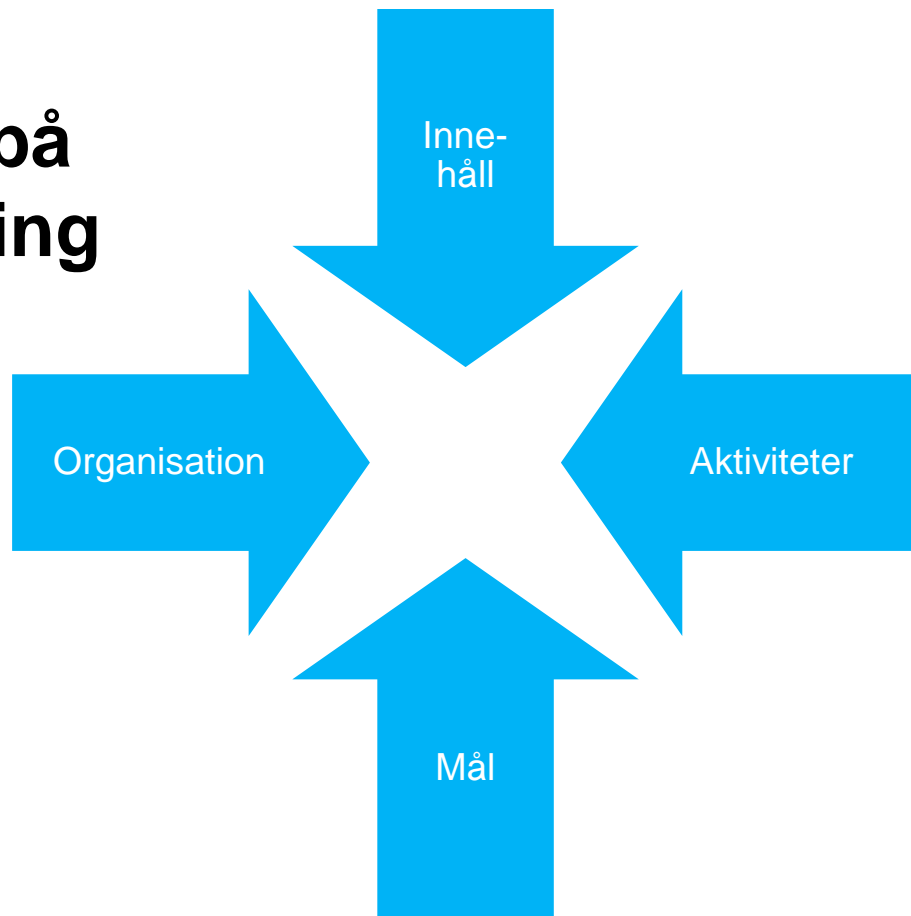

VÄSTRA
GÖTALANDSREGIONEN

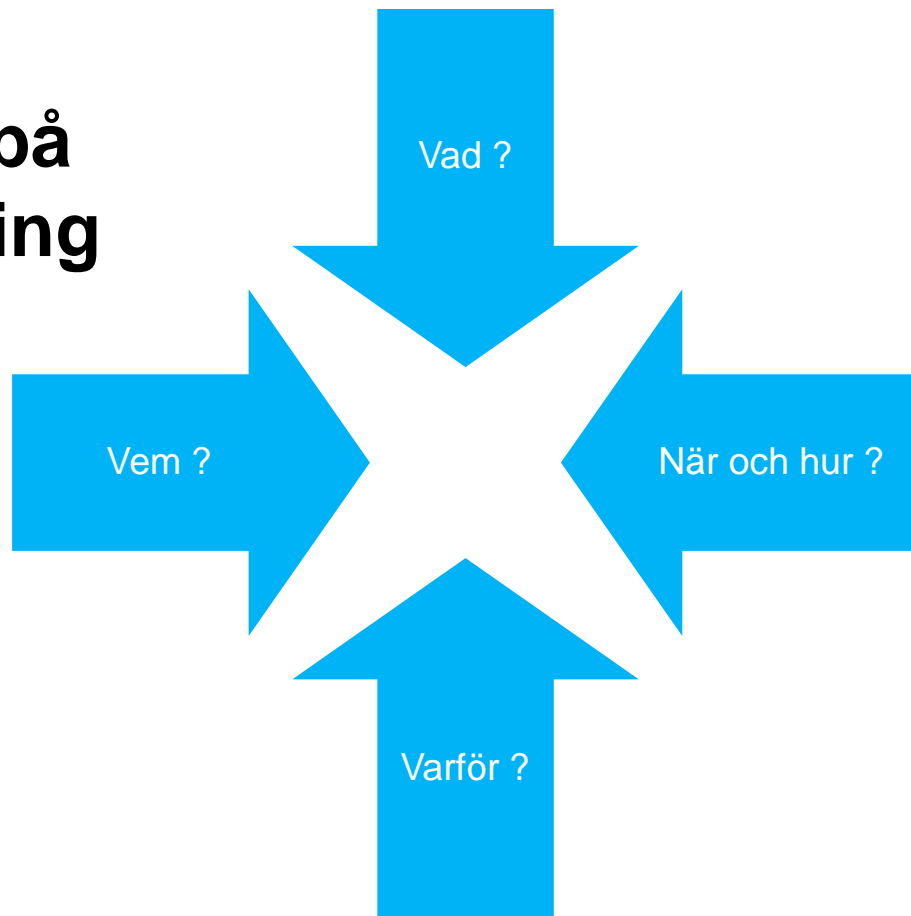

REGIONALT
CANCERCENTRUM
VÄST

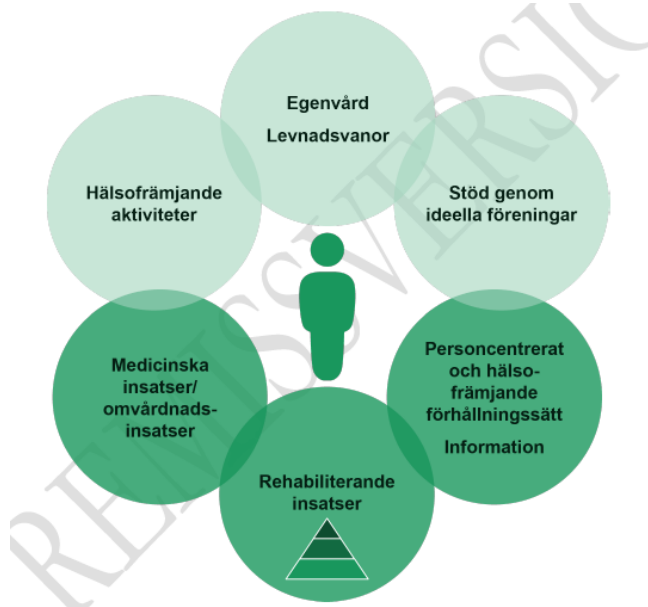
Olika perspektiv på cancerrehabilitering

Olika perspektiv på cancerrehabilitering

Vem? – individ och sjukvård hjälps åt

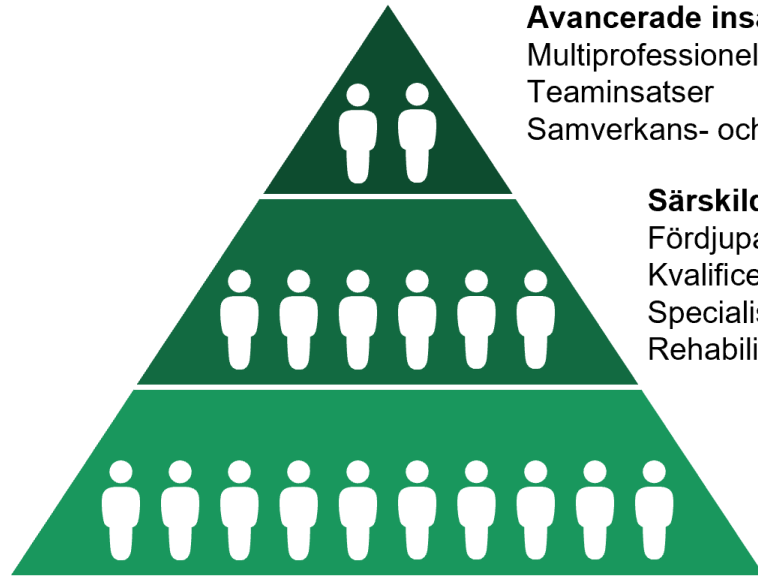

Från remissversionen av det nya nationella vårdprogrammet.

Allt som är bra är inte sjukvård.

Det egna ansvaret med stöd om det behövs.

Vem? – Organisation

Avancerade insatser

Multiprofessionell bedömning av rehabiliteringsbehov
Teaminsatser
Samverkans- och samordningsinsatser

Särskilda insatser

Fördjupad bedömning
Kvalificerad rådgivning
Specialiserad kompetens
Rehabiliteringsplan

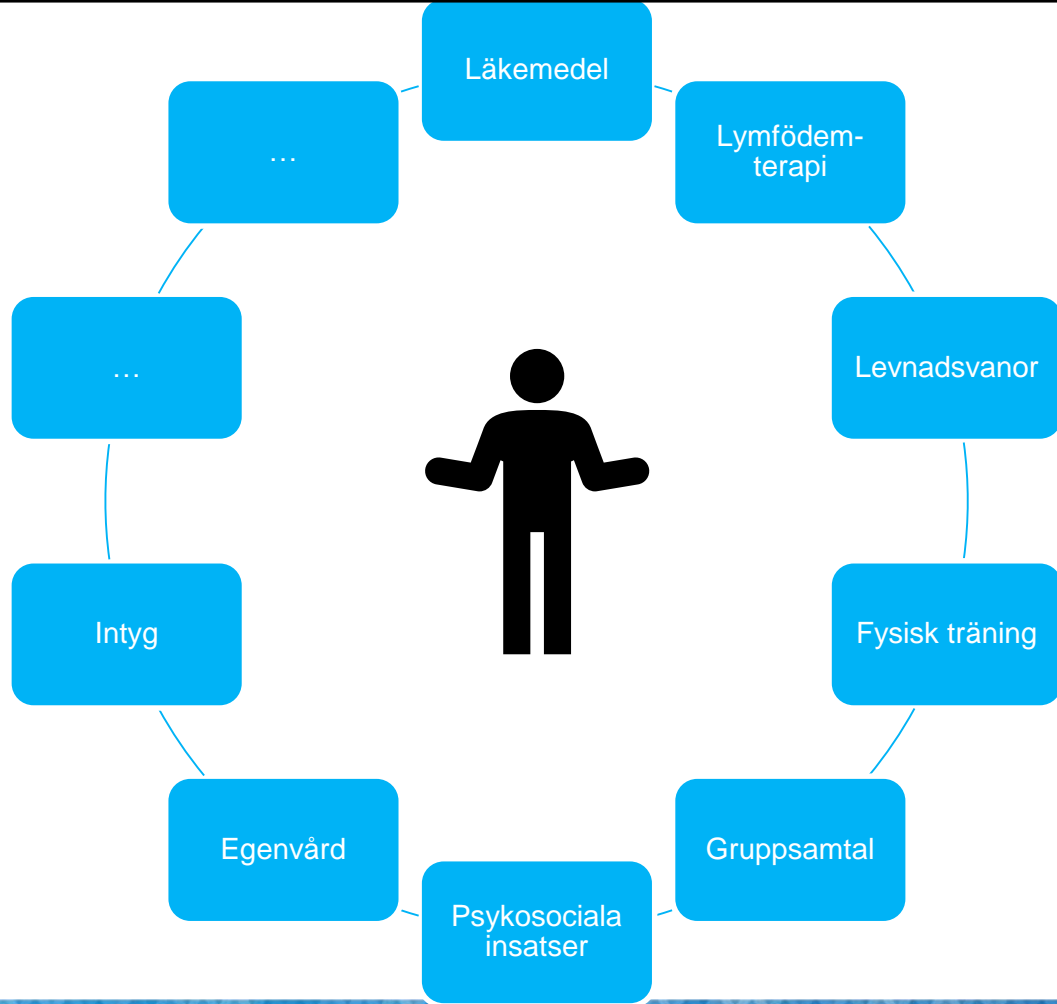
Grundläggande insatser

Personcentrerat bemötande
Information Min Vårdplan cancer
Behovsbedömning/kartläggning
Rådgivning, planering och uppföljning

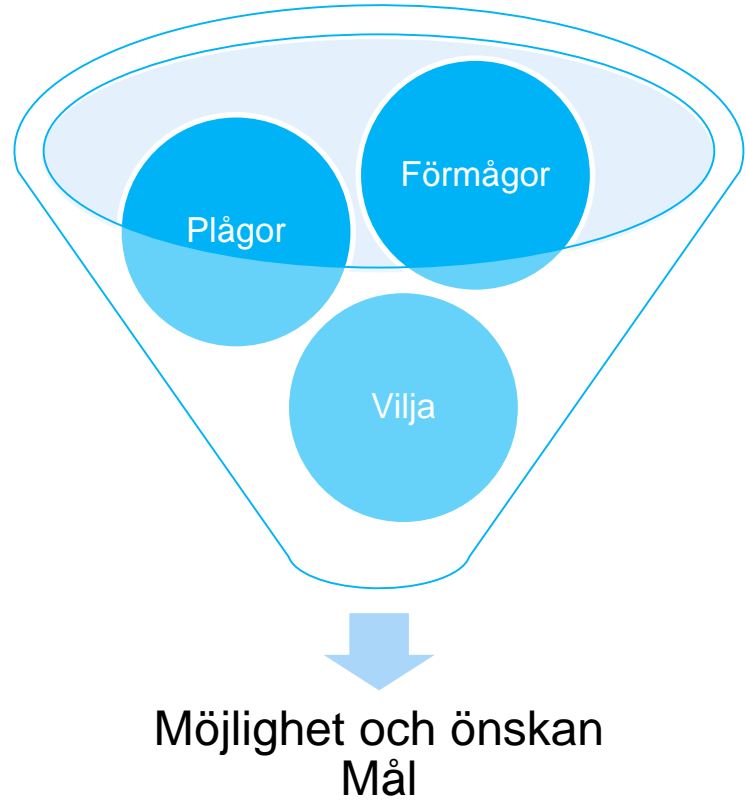
Sjukhus-
vård

Primärvård

Vad? – insatser

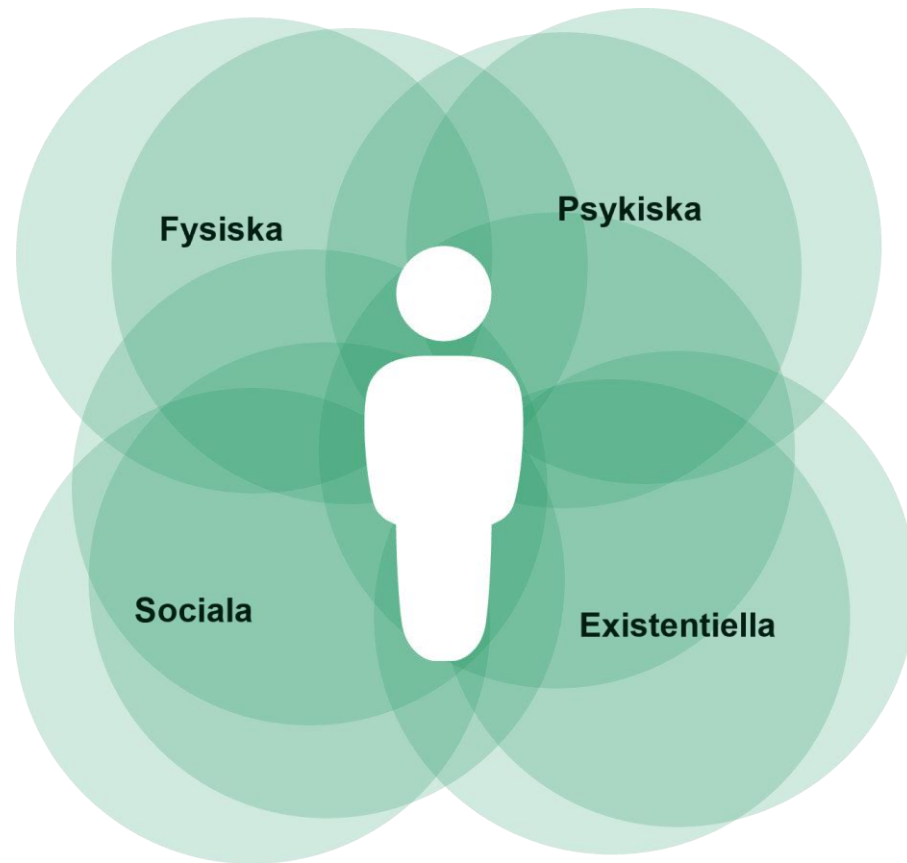

Varför?

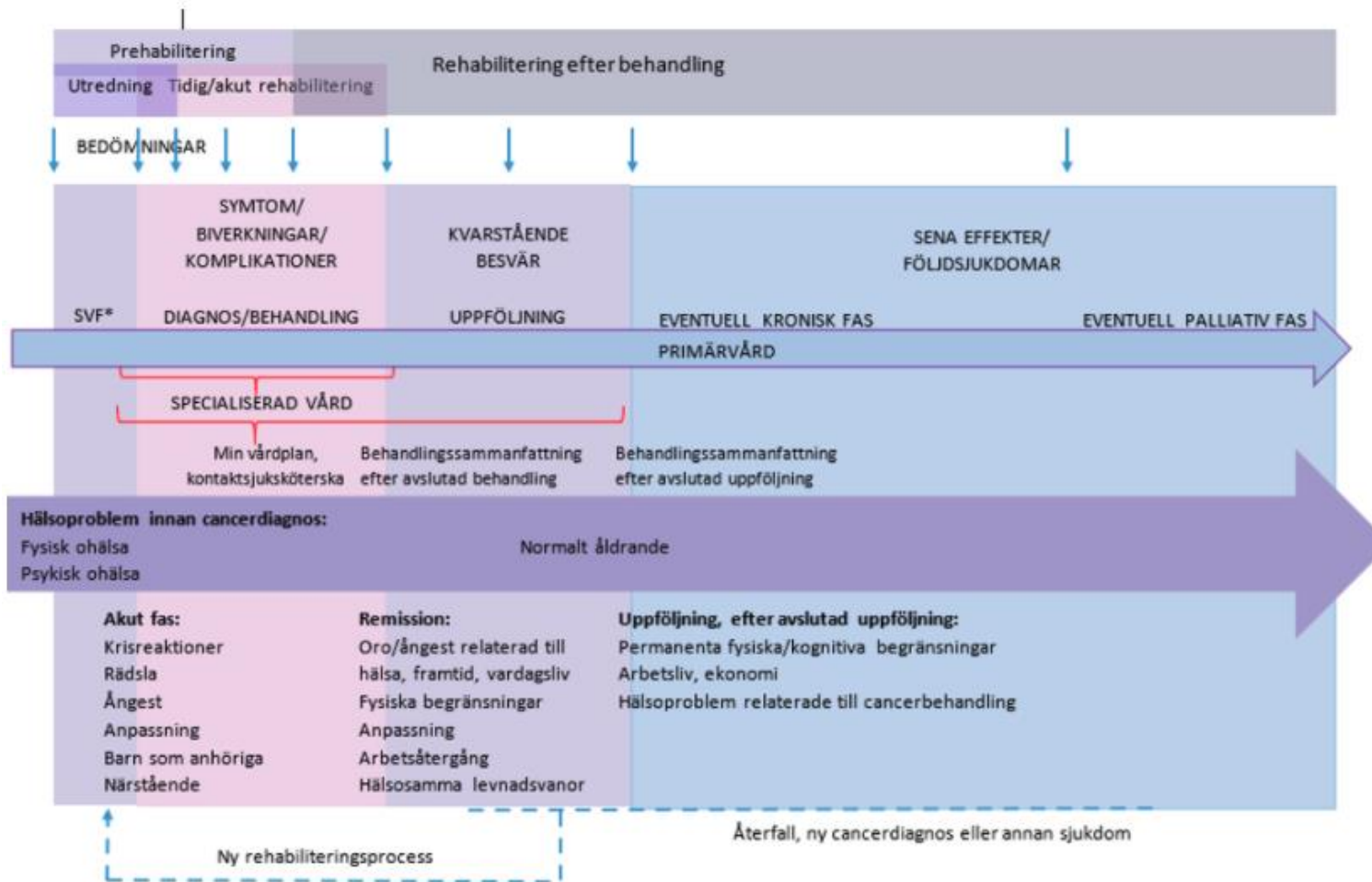

Varför? – exempel

- Sköta hemmet
- Arbeta
- Jag vill kunna ta ansvar
- Jag vill kunna hjälpa till
- Att vara en vän
- Transportera mig, gå eller åka
- Inte må så dåligt
- Må lite bättre
- Rädd
- Att vara förälder

När och hur?

Nytt Nationellt vårdprogram för cancerrehabilitering

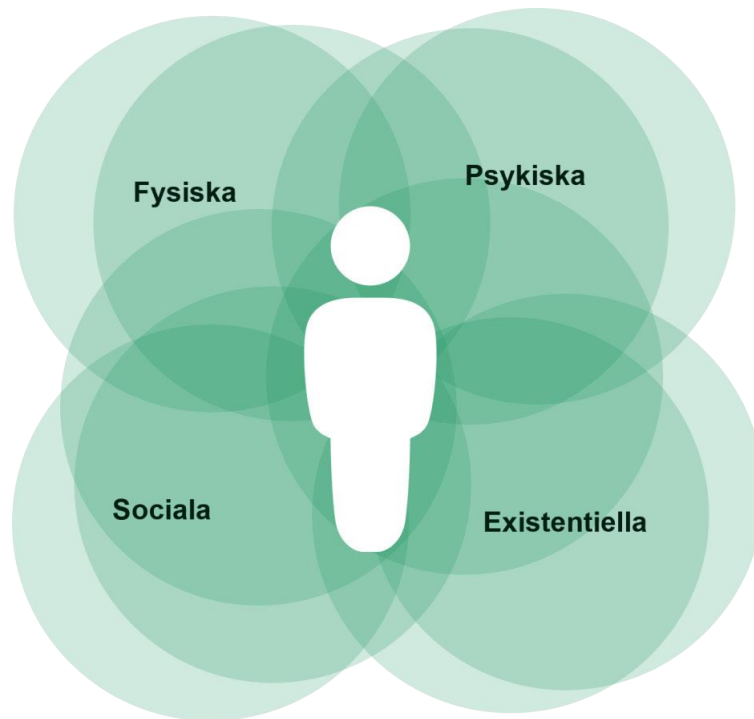
– remissen ute nu

Förslag på ny definition i NVP

Cancerrehabilitering är:

Insatser, utifrån en persons behov och förutsättningar, som syftar till att förebygga funktionsnedsättningar samt bibehålla eller återfå bästa möjliga funktionsförmåga och ett aktivt deltagande i samhällslivet trots konsekvenser av cancer- och cancerbehandling.

Behov utifrån fyra områden

Kapitelindelningen ändrad

1. Cancerrehabiliteringsprocessen
2. Fysiska insatser
3. Psykiska insatser som inkluderad suicid och cancer samt strukturerad suicidriskbedömning
4. Sociala insatser
5. Existentiella insatser

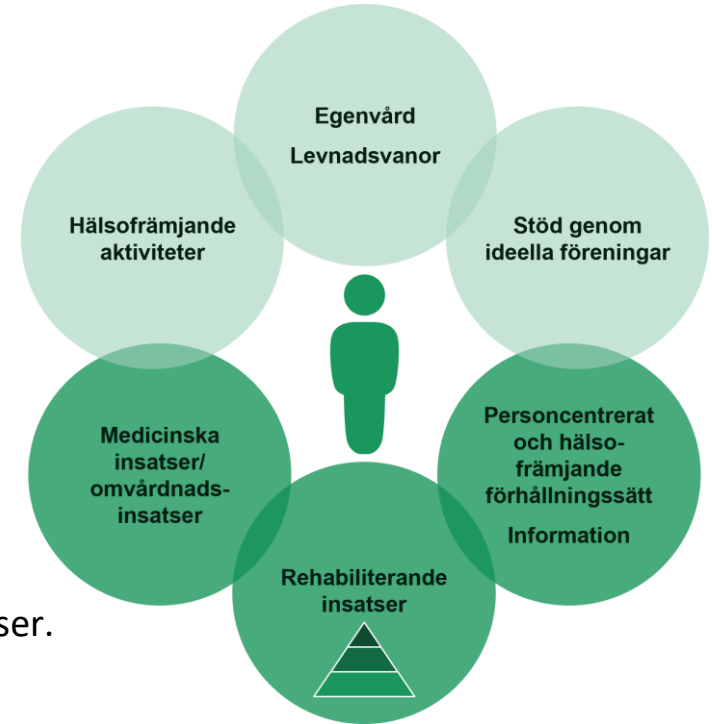
Ansvarsfördelning

Ansvar för patientens grundläggande rehabiliteringsbehov delas mellan läkare och kontaktsjuksköterska.

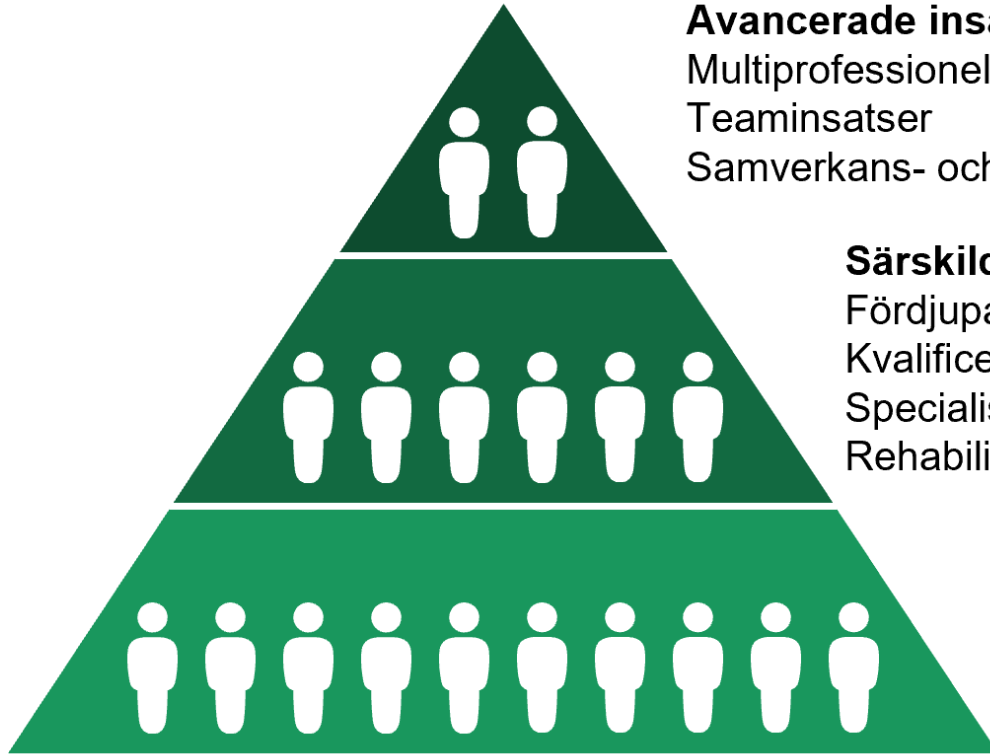
Vid fördjupad bedömning av rehabiliteringsbehovet bör patienten remitteras till rehabiliteringsprofessioner:

- Arbetsterapeut
- Dietist
- Fysioterapeut
- Kurator
- Logoped
- Psykolog
- neuropsykolog eller annan profession.

Patienten ansvar
att medverka i bedömning, uppföljning och egenvårdsinsatser.

Insatser på olika nivåer

Avancerade insatser

Multiprofessionell bedömning av rehabiliteringsbehov
Teaminsatser
Samverkans- och samordningsinsatser

Särskilda insatser

Fördjupad bedömning
Kvalificerad rådgivning
Specialiserad kompetens
Rehabiliteringsplan

Grundläggande insatser

Personcentrerat bemötande
Information Min Vårdplan cancer
Behovsbedömning/kartläggning
Rådgivning, planering och uppföljning

Insatser på grundläggande nivå

- Information
- Levnadsvanor
- Egenvård
- Kontaktsjuksköterska
- Kartläggning och bedömning av behov →
Hälsokattning
- Min vårdplan

Insatser på särskild nivå

- Fördjupad bedömning
- Specialiserad kompetens
- Kvalificerad rådgivning
- Rehabiliteringsplan

Insatser på avancerad nivå

- Patienter med komplexa behov
- Multiprofessionell bedömning
- Teaminsatser för rehabilitering
- Samverkan och samordningsinsatser

Strukturerad bedömning

VGR har valt hälsoskattningen som grundläggande bedömningsinstrument.

Kontaktsjuksköterskan ser till att den blir gjord.

Hälsokattning för cancerrehabilitering

Datum:..... Namn:.....

Personnummer:..... Diagnos:.....

Har din cancersjukdom påverkat nedanstående områden? Din beskrivning kan underlätta att du får rätt rehabilitering. Sätt kryss i den ruta som bäst motsvarar din upplevelse.

	Inget problem	Litet problem	Besvärande problem	Mycket besvärande problem	Kommentar
Trötthet	☐	☐	☐	☐	
Sömn	☐	☐	☐	☐	
Smärta	☐	☐	☐	☐	
Andning	☐	☐	☐	☐	
Minne/koncentration	☐	☐	☐	☐	
Nedstämdhet/ depression	☐	☐	☐	☐	
Oro/ängest	☐	☐	☐	☐	
Äta/dricka	☐	☐	☐	☐	
Illamående	☐	☐	☐	☐	
Stickningar i händer/ fötter	☐	☐	☐	☐	
Avföring	☐	☐	☐	☐	
Urin	☐	☐	☐	☐	

Vänd – flera frågor på nästa sida

HsC v2 © 2016, O-Nevo/Alkebro, UFC/USÖ, Box 1324, 703 13 Örebro. All rights reserved

Har din cancersjukdom påverkat nedanstående områden? Din beskrivning kan underlätta att du får rätt rehabilitering. Sätt kryss i den ruta som bäst motsvarar din upplevelse.

	Inget problem	Litet problem	Besvärande problem	Mycket besvärande problem	Kommentar
Utseende	☐	☐	☐	☐	
Fysisk aktivitet	☐	☐	☐	☐	
Sexualitet	☐	☐	☐	☐	
Familj/relationer	☐	☐	☐	☐	
Existentiella funderingar ¹	☐	☐	☐	☐	
Ekonomi	☐	☐	☐	☐	
Arbete/sysselsättning	☐	☐	☐	☐	

¹ Existentiella funderingar: Funderingar om livet och döden

Andra problem eller frågor kan du skriva om här:

HsC v2 © 2016, O-Nevo/Alkebro, UFC/USÖ, Box 1324, 703 13 Örebro. All rights reserved

Konsekvensbeskrivningen i NVP

- **Verksamhet och organisation**
- **Centralisering och decentralisering**
- **Ökade kostnader**
- **Resurs- och kostnadsbesparande åtgärder**
- **Etiska aspekter**

Verksamhet och organisation

Regionerna ska kunna erbjuda patienter insatser på alla tre nivåer (grundläggande, särskild och avancerad). Om insatser på särskild och avancerad nivå inte kan erbjudas inom cancervården, ska regionen kartlägga om cancerpatienter kan få tillgång till insatser inom andra verksamhetsområden eller inom annan region, till exempel neurologisk eller ortopedisk rehabilitering.

Regionerna bör:

- 1) Erbjud patienterna prehabiliterande insatser.
- 2) Systematiskt och kontinuerligt bedöma rehabiliteringsbehov genom hela vårdkedjan.
- 3) Erbjud insatser på grundläggande nivå till alla patienter och på särskild och avancerad nivå till de patienterna med behov.
- 4) Öka samverkan mellan specialist – och primärvård i syfte att optimera rehabilitering och uppföljningen av cancerpatienter på rätt vårdnivå.

Nationell organiserad uppföljning av rehabiliteringsindikatorer i kvalitetsregister, saknas i dagsläget.

Centralisering och decentralisering

Inga direkta rekommendationer ges beträffande nivåstruktur.

Regionerna bör eftersträva att patienten ska erbjudas rehabilitering så nära hemmet som möjligt även om cancervården i övrigt genomförs på annan ort

Ökade kostnader

För att systematisk bedömning av rehabiliteringsbehov som rekommenderas ska implementeras bör läkare och kontaktsjuksköterskor erbjudas **regionala utbildningar** som generellt belyser cancerrehabilitering och specifikt lämpliga metoder för behovsanalys.

Allt mer evidens beskriver de stora vinsterna med **systematisk prehabilitering**. Systematiska insatser som till exempel fysisk aktivitet, nutrition, psykologiskt och socialt stöd samt egenvård, i perioden mellan diagnos och behandlingsstart är rekommenderat och kan innebära ökade kostnader.

Långtidsuppföljning och stöd för rehabilitering av skador/konsekvenser orsakade av cancer/cancerbehandling kommer för varje år att medföra ökade kostnader. Dels på grund av att behoven synliggörs allt bättre, och dels på grund av att fler patienter lever längre efter cancerbehandling, dels på grund av att fler patienter lever med **behandlingskrävande cancer under längre tid (dvs kronisk cancer)**. Sammantaget leder detta till ökade kostnader.

Liksom tidigare rekommenderas att alla patienter med **cancerrelaterat lymfödem** ska erbjudas bedömning av utbildad lymfterapeut. I Stockholm (HT 2023) och i Lund (VT 2023) erbjuds universitetskurser som bedöms ge adekvat kompetens för den personal som ansvarar för lymfödembedömning och behandling. Regionerna bör bekosta deltagande i dessa kurser för att därmed snabbt rätta till de eventuella brister som idag finns i lymfödemvården.

Resurs- och kostnadsbesparande åtgärder

Om vårdprogrammet implementeras medför det bättre tillvaratagande av cancervårdens resurser. Några exempel:

1. Att arbeta systematiskt med bedömning av rehabiliteringsbehov genom hela vårdkedjan, innebär att problem kan identifieras i tid och insatser kan sättas. På detta sätt förebyggs svårare konsekvenser av patientens tillstånd.
2. Ett förtydligande gällande ansvarsfördelning mellan medicinsk vård, omvårdnad och rehabilitering, innebär hjälp till regionerna gällande resursfördelning.
3. Ökad samverkan mellan specialist - och primärvård innebär att fler patienter får rehabilitering på rätt vårdnivå.
4. Ökad samverkan mellan verksamheter samt mellan regionerna, gällande rehabiliterande insatser på särskild och avancerad nivå, bidrar till en resurseffektivare och mer jämlik cancerrehabilitering.

Etiska aspekter

Ur ett etiskt perspektiv är uppbyggnaden av systematiska processer för bedömning av rehabiliteringsbehov det första och viktigaste steget mot en mer jämlik cancerrehabilitering.

Fördelning av resurser i respektive region behöver ses över, så alla regioner kan erbjuda rehabilitering på samtliga tre nivåer (grundläggande, särskild och avancerad).

Rehabiliteringen ska alltid utgå från patientens individuella behov. Tillgängliga resurser ska fördelas så de patienterna med störst behov prioriteras.

Svara gärna på remissen

[Remiss - Vårdprogram för cancerrehabilitering - RCC \(cancercentrum.se\)](https://cancercentrum.se)

Samverkan | Välj region

Cancerdiagnoser

Våra uppdrag

Patient och närstående

Om RCC i samverkan

Våra uppdrag / [Kunskapsstyrning](#) / Kunskapsstöd på remiss / NVP cancerrehabilitering

Kunskapsstyrning

Kunskapsstöd på remiss

Cancerregistret >

Kvalitetsregister >

Vårdprogram >

Vårdförlopp SVE >

Vårdprogram för cancerrehabilitering

Remiss för det nationella vårdprogrammet för cancerrehabilitering. Svara på remissen senast den 14 april 2023.

[Remissversion vårdprogram cancerrehabilitering \(pdf, nytt fönster\)](#)

[Stöddokument för insamling av svar \(word\)](#)

Svara på remiss

Cancerrehabilitering i väst

RCCs uppdrag och aktiviteter

2024-04-27

Namn | Sammanhang

Regional vårdprocessgrupp

Processgruppens uppdrag är att:

- utifrån de i kartläggningen identifierade förbättringsområdena lägga upp en **gemensam strategi** för det fortsatta regiongemensamma arbetet samt verka som en styrgrupp för framtida arbetsgrupper
- skapa **regionala tillämpningar** av kunskapsunderlag och beslutsstöd (RMR) samt genom gemensamt lärande överföra dessa till de lokala processteam
- systematiskt beskriva, utveckla, förbättra och förvalta **processen regionalt och lokalt**
- säkerställa att flöden och resursanvändning optimeras och **främjar effektivitet**
- aktivt inhämta, sammanställa och utvärdera kunskap och erfarenheter från de **lokala processteam**.

Professionsnätverk

Arbetsterapeuter

Dietister

Fysioterapeuter

Kuratorer

Sexuell hälsa och cancer

Logoped – vilande

Nationell arbetsgrupp för Cancerrehabilitering

Uppdrag:

- I dialog med Socialstyrelsen, NPO rehabilitering och regionerna verka för regional registrering av insatser för rehabilitering enl. Socialstyrelsens KVÅ-klassifikation och samverka kring möjligheter för nationell uppföljning.
- Samordna insatser som syftar till att stödja den regionala implementeringen och uppföljningen av vårdprogrammets rekommendationer, till exempel utbildningar, informationsmaterial och stöddokument.
- Stödja initiativ där digitala lösningar används i rehabiliteringsprocessen och för egenvård.
- Ta fram och vara remissinstans för generiska texter till exempel i Min vårdplan och nationella vårdprogram.
- Samverka med nationella arbetsgrupper (NAG) med närliggande uppdrag.

En ännu bättre cancerrehabilitering i Västra sjukvårdsregionen

Kartläggning av cancerrehabiliteringen i Västra
Götalandsregionen och Region Halland 2019

Utvecklingsområden

- 1 Helhetsbedömning av rehabiliteringsbehov**
 - Skapa rutiner och genomföra implementering
- 2 Aktiva överlämningar**
 - Säkerställ och implementera aktiva överlämningar
- 3 Information till patienten**
 - Säkerställ transparent information från vården till patienten
- 4 Lymfödembehandling**
 - Utred behovet av och tillgängligheten till lymfödembehandling
- 5 Sena biverkningar / följsjukdomar**
 - Utveckla mottagning och kunskap om sena biverkningar / följsjukdomar
- 6 Tillgänglighet**
 - Utöka resurser där det finns tydligt identifierade brister
- 7 Multidisciplinärt- och multiprofessionellt arbetssätt**
 - Ta vara på goda exempel och expandera dessa
- 8 Samtalsstöd och fysisk aktivitet**
 - Erbjud samtalsstöd och fysioterapi i större utsträckning
- 9 Gruppträffar**
 - Gruppträffar som arbetssätt
- 10 Digitalisering**
 - Vidareutveckla digitala system som kommunicerar

Regiongemensam plattform för cancerrehabilitering

Ett centrum som kan ge specialistkunskap, konsultativt stöd, enklare kontaktvägar och där forskning kring cancerrehabilitering får en naturlig hemvist

Handlingsplan cancerrehabilitering

Västra Götalandsregionen 2021

Arbetspaket

- Helhetsbedömning av rehabiliteringsbehov
- Regionalt cancerrehabiliteringscentrum
- Information på 1177.se
- Lymfödem
- Multiprofessionellt arbetssätt
- Neurologisk rehabilitering
- Patientgruppträffar
- Samverkansformer
- Utbildning

Arbetspaket

Helhetsbedömning av rehabiliteringsbehov	• Hälsoskattning
Regionalt cancerrehabiliteringscentrum	• Förstudie klar
Information på 1177.se	• Allmän info finns. Arbete pågår för sjukhusen
Lymfödem	• RMR – Utbildning – Pengar
Multiprofessionellt arbetssätt	• Samverkan med diagnosprocesser
Neurologisk rehabilitering	• Mer att göra
Patientgruppträffar	• Gruppträffar. Kraftens Hus
Samverkansformer	• RMR – Sjukhusvård/Primärvård
Utbildning	• Webbutbildning

Handlingsplan cancer- rehabilitering

Västra Götalandsregionen

2023

Nationell webb utbildning för primärvården

Cancerrehabilitering

Webb utbildning för primärvården

Så här går
det till.

[Cancerdiagnoser](#)[Våra uppdrag](#)[Patient och närstående](#)[Om RCC Väst](#)[Våra uppdrag](#) / [Kompetensförsörjning](#) / [Utbildningar](#) / [Webbutbildning om cancerrehabilitering riktad till primärvård](#)

Kompetensförsörjning

Utbildningar

Webbutbildning om cancerrehabilitering riktad till primärvård

Allt fler personer diagnosticeras med och överlever cancer, vilket gör att antalet som drabbas av sena biverkningar, effekter och följsjukdomar efter cancer och cancerbehandling ökar. RCC i samverkan har tagit fram en webbutbildning för dig i primärvården som möter patienter med cancer.

Ämnesområde: Rehabilitering

Datum: Flexibel kursstart

Kostnad: Kostnadsfri

Studieform: Webbutbildning

Arrangör: RCCs nationella arbetsgrupp för cancerrehabilitering

Öppen för: Nationell

→ [Till webbutbildningen](#)

REGIONALT
CANCERCENTRUM
VÄST

